

ЗМІСТ

1. Слово до читача	3
2. Малювання крапками, лініями, штрихами.....	5
3. Малювання гумкою	8
4. Воскографія.....	10
5. Плямографія.....	14
6. Гратографія	17
7. Ниткографія	19
8. Малювання активованим вугіллям	21
9. Техніка набризку	24
10. Малювання зубною щіткою.....	26
11. Малювання пензликом для клею	27
12. Малювання зубною пастою	28
13. Колографія	30
14. Пальчикове малювання	33
15. Малювання долонькою	37
16. Малювання тичком	38
17. Література	39

Навчальне видання

Дідик Олена Віталіївна

СТВОРЕННЯ ХУДОЖНІХ ОБРАЗІВ ЧЕРЕЗ КАЗКУ
або нетрадиційні техніки малювання в початковій школі

Підручник для учнів 1-4 класів

Управління освіти Ніжинської міської ради
Міський методичний кабінет

Олена Дідик

Створення художніх образів через казку

**або нетрадиційні техніки малювання
в початковій школі**

Підручник для учнів 1-4 класів

Ніжин – 2007

Рекомендовано до друку методичною радою ММК
Протокол № 1 від 16.01.2007 р.

Рецензенти:

Бурнос В.В. – завідувач відділом дошкільного виховання та початкового навчання ЧОШПО,
Новіков М.Г. – директор Ніжинської ЗОШ I-III ст. №15

Редакційна рада:

Левицька Т.М. – методист міського методичного кабінету.
Шабельник О.М. – заступник директора з навчально-виховної роботи Ніжинської ЗОШ I-III ст. №15.
Петренко Л.Б. – керівник міського майстер-класу «Перлинка творчості».

Дідик О.В.

Д 44 Створення художніх образів через казку або нетрадиційні техніки малювання в початковій школі: Підручник для учнів 1-4 класів. – Ніжин, 2007. – 39 с. з іл.

Книга познайомить молодших школярів та їх наставників з нетрадиційними техніками образотворчого мистецтва, через казку поведе в чарівний світ кольорознавства, сприятиме творчому розвитку особистості.

Зелений колір отримували з відвару споришу, листя берези, стиглих ягід жостеру, дубової кори.

Синій барвник добували з рослини під назвою крутік. Після виварювання вона давала осад, який збирали й висушували.

Червону фарбу робили з особливого виду черв'яків, яких називали черв'яками.

Довідкове бюро

Орнамент – від латинського ornamentum (орнаментум) - оздоба, прикраса. Це візерунок, який побудований на чергуванні елементів.

Література

1. Комарова Т.С. Обучение детей технике рисования. – М.: Просвещение, 1976. – 172 с.
2. Казакова Т.Г. Изобразительная деятельность младших дошкольников. – М.: Просвещение, 1980. – 182 с.
3. Ковальская Е.Г. Художественное воспитание в детском саду. – М.: Просвещение, 1959. – 171 с.
4. Ковальская Е.Г. Обучение детей рисованию. – М.: Просвещение, 1964. – 152 с.
5. Большой самоучитель рисования / Пер. С англ. О. Солодовниковой, Н. Веденеевой, А. Евсеевой. – М.: ЗАО, РОСМЭН-ПРЕСС, 2006. – 192 с.
6. Мовчун А. І., Соловець Л. О. У світі етимології: Навчально – довідковий посібник з етимології для учнів початкових класів. – К.: КІМО, 1998. – 191 с.
7. Любарська Л. М., Резніченко М. І., Протопопова О. М. Образотворче мистецтво: Підруч. для 2 кл. – К.: Форум, 2003. – 127с.
8. Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: Підруч. для 3 кл. – К.: Форум, 2003. – 112с.
9. Періодичні видання: « Барвінок», « Яблунька», «Джміль».

Малювання тичком

Орнамент для чашки

Сьогодні у Веселковій країні свято. Вирішив Художник пригостити своїх помічників «живою» водою. Накрив стіл святковою скатертиною, поставив барвистий сервіз. Для кожної фарби – окрема чашечка відповідного кольору з чудовим орнаментом. Задоволені гості такою гостинністю Художника. Тільки Синя фарба стоїть осторонь. Забув Художник прикрасити її чашку орнаментом. Здогадалися фарби-сестрички, чому сумує Синенька. Розгубилися... Що вдіяти? Де не візьмись – Сірничок. Запропонував він створити власний орнамент на синій чашці.

Обмотав сірничок свою тоненьку ніжку ватою і, пірнаючи у кольорові баночки, створив на чашечці чарівний візерунок. Вдячні фарби пригостили Сірничка «живою» водою.

Порада Майстра. Щоб виготовити тичок, візьми сірник або паличку, намотай вати і зав'яжи.

Бабусині секрети. Раніше жовтий колір одержували за допомогою лушпиння, гречаної полови, недостиглих ягід жостеру. Все це змішували з корою дикої яблуні, додавали галун і виварювали в сироватці.

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Мистецтвом, творчістю видатних художників чи архітекторів люди починають цікавитися змалку. Ще в дитячій душі виникає захоплення митцями, які з такою майстерністю передавали навколишню красу у своїх творах.

Досвід образотворчої діяльності, через який людина проходить у дитинстві, позначається на формуванні її особистості. Художня творчість приносить дитині духовну рівновагу, розкриває здібності до навчання, до уміння думати й аналізувати, шукати й знаходити оптимальні рішення у будь-яких ситуаціях.

Перші кроки в чудовий світ мистецтва завжди найважчі. Саме в образотворчому мистецтві на ранніх стадіях життя проявляється творча активність дитини.

На мою думку, важливим елементом уроку образотворчого мистецтва в початкових класах є казка.

Урок, побудований у казковій формі, дає можливість зробити навчальний процес більш доступним, цікавим для учнів. Адже саме казка здатна вже з перших слів захопити школяра, ввести його в особливий чарівний світ, стимулюючи уяву, розвиваючи фантазію. Виклад навчального матеріалу мовою казки є ефективним методом розуміння та засвоєння навчальної інформації.

Спостерігаючи за навколишнім світом, дитина з радістю бере олівець, чистий аркуш паперу й намагається намалювати все, що сподобалося. Але ... нічого не виходить!

Малюк дивиться на тендітне деревце за вікном і не знає як його намалювати. Рука виводить щось зовсім-зовсім несхоже.

Нерішучість, невпевненість у своїх силах заважає вільно володіти пензлем, досягати успіхів у роботі, гальмує творчий розвиток. Налякані жорстокими вимогами, діти підсвідомо не довіряють своєму хисту до малювання.

Тому саме від вибору вчителем методу виконання завдання залежить результат дитячої творчості. Доступні техніки допомагають дитині досягти успіху, активізувати свою творчість.

Малювання долонькою

Любі друзі!

Давайте разом поринемо у казковий чарівний світ прекрасного, створимо цікаві художні образи, використовуючи нетрадиційні техніки малювання. І кожен з Вас відкриє в собі талант художника!

З повагою Олена Дідик

Довідкове бюро

Слово художник винило ще в XI столітті.
Художник – від праслав'янського *chodogъ* (хондог) – умілий, вправний; майстер; людина з умілими руками.

Натюрморт

Сподобались Долоньці витівки Пальчиків. Вирішила й вона погратися фарбами. Озирнулася довкола і... шубовсь у блакитну баночку. Потім вилізла, щільно притиснулася до аркуша паперу і утворила чудову вазу. Побачили Пальчики старання Долоньки й поспішили допомогти. Мізинчик поставив у вазу зелені квіткові стебла. Вказівний домалював пелюстки. Середній – серединки. Чудовий натюрморт створили друзі!

Довідкове бюро

Слово натюрморт походить від французького *nature morte* (натюрморт) – мертва природа. Натюрморт – це твір із зображенням предметів побуту, квітів, фруктів тощо.

Виконай самостійно. Композиція «Морквинка для зайчика».

веселковий пейзаж Пальчикам. Вирішили вони відтворити диво на папері й хутко взялись до роботи. З великим задоволенням пірнали працюючі Пальчики у баночки з фарбами. Ось на папері з'явилися синьо-блакитні волошки, червоні маки, золотиста пшениця. А вгорі – дивовижна Веселка.

Довідкове бюро

Сонячний промінь проходить крізь краплину води, заломлюється, ділиться на кольори, що його складають, і малює веселку – яскраву, радісну, веселу, гарну, світлу. Саме таке значення мав праслов'янський корінь ves- (вес-) Звідси й назва її: веселка, від слова веселий, тобто радісний, життєрадісний.

Слово веселка має синонім — райдуга. Походить воно, найімовірніше, від слова рад, тобто радий, веселий, а пізніше було дещо видозмінено під впливом слів рай і дуга. Сонячне світло в небі – дугою, саме так і сприймаємо ми це кольорове диво: райдугу, веселку, дугоподібну різнобарвну смугу.

У таємницю сонячного променя триста років тому проник видатний учений Ньютон. Він перший зрозумів, що сонячний промінь багатобарвний.

Запам'ятай! Зовнішня частина веселки – червоного кольору, нижня - фіолетового, а між ними – всі кольори райдуги. За допомогою цих кольорів художник може відтворити все!

Виконай самостійно. Композиція «Пальчиковий сад».

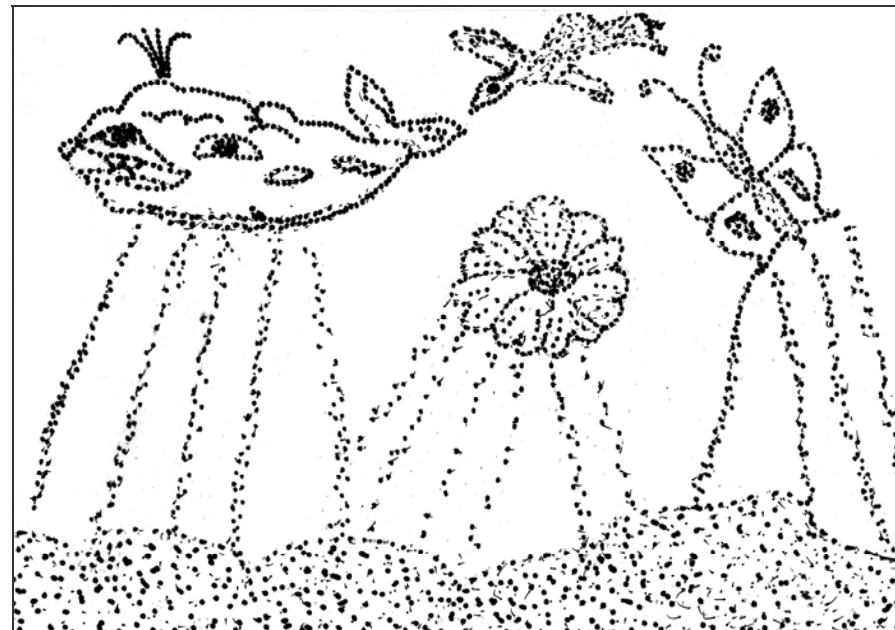

Малювання крапками, лініями, штрихами

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, простий олівець або ручка.

Дивовижні хмаринки

Якось стрибнув Олівчик на чистий Аркуш і залишив слід – малопомітну крапку. Потім ще одну, ще одну, ще... Закружляли крапочки у хороводі та й утворили кумедні хмаринки. Заплакали вони дощиком. Вся земля вкрилася маленькими водяними цяточками.

Завдання. Уважно поглянь на хмаринки. На кого вони схожі?

Невелика деревина,
Із графіту середина,
Всім потрібна, щоб писати,
Щоб картини малювати.
(Олівець)

Сьогодні нашим гостем буде звичайнісінький простий олівець. Народився він у 1795 році завдяки винаходам двох чудових вчених – француза Ніколя-Жак Конте й австрійця Йозефа Хардмута. Зараз у Європі виготовляють 350 видів олівців, у котрих понад 70 кольорів і відтінків.

Замерзлі дерева

Прийшла зима. Холодно стало Крапочкам. Щільно притулилися вони одна до одної й перетворилися на лінію. Лінія до лінії і вирости замерзлі дерева на снігу.

Поради Майстра.

Щоб малюнок був яскравим, обведи контури чорною гелевою ручкою.

Любить пензлик мій до свята
Собі чубчик фарбувати.
Він у райдугу пірнає,
Кожний колір називає:
«Це червоний, жар неначе,
Це оранжевий, гарячий,
Жовтий, як пшениця в полі,

Мов трава - зелений колір,
Голубий - як у краплині,
А наступний колір - синій,
Синій колір, ніби річка,
Фіолетовий, мов нічка.»
Скільки всього кольорів
Назвав Пензлик дітвори?
(Володимир Тищенко)

- Скільки кольорів назвав Пензлик?
- А хто одягається відразу у сім кольорів?
- Дійсно веселка!

Веселкове диво

Працьовиті Пальчики зажурено стежили за Дощиком, який безжалісно лив на тендітні польові квіточки. Їм здавалося, що ті ось-ось потонуть у дощовому морі. Вирішили вони покликати Ясне Сонечко на допомогу. Виглянуло Сонечко із-за Хмаринки, протягнуло рученята-промінчики до квіточок.

Підняли польові красуні свої голівки, а там, у небі,
— диво веселкове заграло сімома кольорами. Сподобався

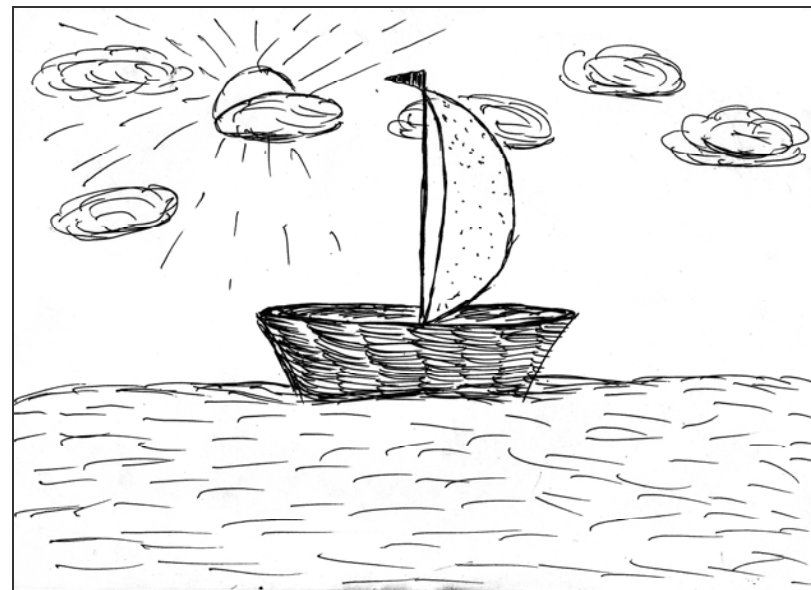
Виконай самостійно.

Композиції «Горобина», «Зимова ялинка».

Виконай самостійно: «Кораблик у морі».

Використай штрих – розірвану лінію.

Довідкове бюро

**Виводить букви і слова
Ота цікава штучка.
В руці виблискує здаля
Нова гарненька...**

(Ручка)

Слово ручка утворилося від праслов'янського слова рука (ренкті) – збирати, загібати. Ручка на папері збирає до купи літери в слова, речення.

Перша ручка була мідною, її винайшли в Стародавньому Єгипті. Винахідником авторучки з пером у 1809 році був Ф.Фолш. Француз Домінік Керін винайшов незвичну ручку. Варто тому, хто пише, поставити наприкінці математичного прикладу знак дорівнює, як на маленькій паличці-таблиці з'являвся кінцевий результат.

Англії створили ручку для малювання широкими соковитими лініями – фломастер. Він має стержень із фетру, насичений тушшю або чорнилом.

Малювання гумкою

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, простий олівець, гумка.

Що буде, якщо три, три та три?
Не відгадали? Це ж величезна дірка!
І з'явилась вона через гумку...

Зимовий пейзаж

Не сподобався Олівчику білий колір паперу. Вирішив перетворити його у сірий: активні штрихи щільно лягали на поверхню Аркуша.

Образився Аркуш на Олівця, засумував: «Як тепер діти малюватимуть?»

Та раптом з'явилася Гумка. Весело посміхнулася і давай витанцьовувати на сірому полотні.

Раз, два, три і ... сірий морок перетворився на чудовий зимовий пейзаж.

Пальчикове малювання

Тепло дитячих рук заряджає аркуш позитивними енергетичними імпульсами. Тому робота викликає творчі, розумні емоції.

Матеріали та інструменти: фарби, аркуш паперу, пензлик, ганчірка, дитячі долоньки.

Поради Майстра:

- користуйтеся густою фарбою;
- кожний пальчик мокайте в інший колір;
- закотіть рукава;
- пальчики витирайте ганчіркою;
- почніть з найпростішого.

Виноград

Вирішили Пальчики-пустунчики погратися у художників.

Вказівний заліз у синю фарбу, Середній — у фіолетову. І давай по черзі стрибати на чистому аркуші. Стрибає Вказівний зверху вниз, а Середній не відстає, завжди поряд.

За проворними рухами братиків-пальчиків тихо спостерігав Пензлик.

—І що ж вони там малюють? — зацікавився він.

Пензлик крадькома підійшов до аркуша паперу й почав прискіпливо роздивлятися пальчикові відбитки. Він так захопився кольоровими кружечками, що не помітив, як його пухнастий хвостик залишив на аркуші тоненькі лінії.

Почули Пальчики шелест паперу, озирнулися й були приємно здивовані.

Віртуозний Пензлик, підглядаючи за ними, перетворив фіолетово-сині сліди у справжній виноград.

Малювання дитячою соскою

Білочка

Поради Майстра. Щоб утворити більші кружечки, скористайся дитячою соскою. Спочатку розчини водою гуашеві фарби й налий розчин у кришечки. Потім одягни соску на вказівний палець, умочи у потрібний розчин і зроби відбитки на аркуші паперу. За допомогою пензля домалюй деталі.

Виконай самостійно. Композиція “Кумедні тваринки”.

Намалювати можна нею
Будинки, хмари і поля.
Зелену затишну алею,
Високі гори і моря.
Зачарувати можна нею -
Така вона чудова й гарна!
Ти знаєш, як зовуть цю фею?
Її зовуть, звичайно, (Фарба.)

Довідкове бюро

Барва — це фарба і колір. Походить це слово від пізньогерманського *Fahrtwa* (фарва) — кольоровий. Сьогодні ми використовуємо слово фарба для позначення речовини, за допомогою якої малюємо яскравий світ.

Довідкове бюро.

У Південній Америці індіанці побачили, як через надрізи у стовбурі, плаче гевея - тропічне дерево. Вони почали збирати тягучий сік та варити з нього каучук.

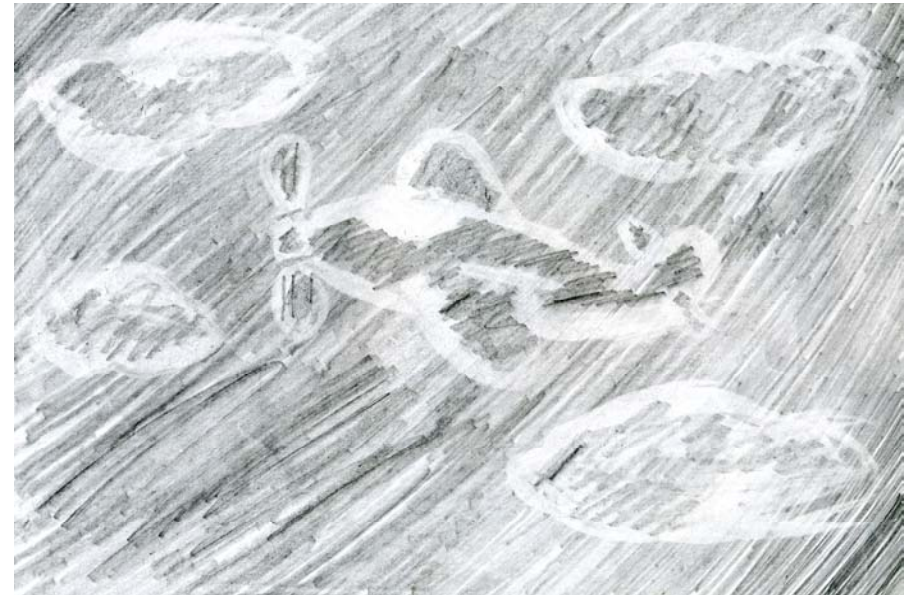
- Кау (дерево), учу(плакати), - сказали вони.

- А до чого ж тут гумка?

У перекладі з латинської мови каучук означає "гуммі еластікум". Звідси й наша гумка-(гум+к+а). Її ще називають ластик — пружний, гнучкий.

Щоб гумка добре витирала папір, не здираючи верхній шар, у гуму додають скляну пудру.

Виконай самостійно. Композиції «Сніжинка», «Що намалював мороз?», «На лісовій галявині.»

Воскографія

Малювання свічкою

Матеріали та інструменти:

аркуш білого паперу, свічка, фарба, пензлик.

**Зірка сніжно-біла
На рукав мені залетіла.
Поки ніс її сюди,
Стала краплею води.**

(Сніжинки)

Сніжинки

Вечоріло... За вікном кружляли білі сніжинки.

Свічечка уважно спостерігала за їх дивними рухами. Потім не втрималася, стрибнула на Білий Аркуш. І ось уже на папері примостилася маленька Сніжиночка, потім велика... А ось і Сніжна Кулька пролетіла. Кружляла Свічечка по Аркушу, кружляла, втомилася, сіла трохи відпочити. Озирнулася довкола, а на папері - жодного сліду. Здивувалася й засумувала.

Неподалік прогулювався віртуозний Пензлик із фарбами. Побачив Білий Аркуш та й заходився його розфарбовувати. Що за диво? Аркуш виявився чарівним! На темному полотні затанцювали білесенькі Сніжиночки! Зраділи диву Свічечка й Пензлик.

Виконай самостійно. Гра «Фантазер». Намалюй сніжинки так, щоб вони нагадували мереживо (павутиння).

Гра «Піжмурки зі свічкою». Намалюй за допомогою свічки композиції «Дивовижні звірі», «Ялинка», «Нічне місто».

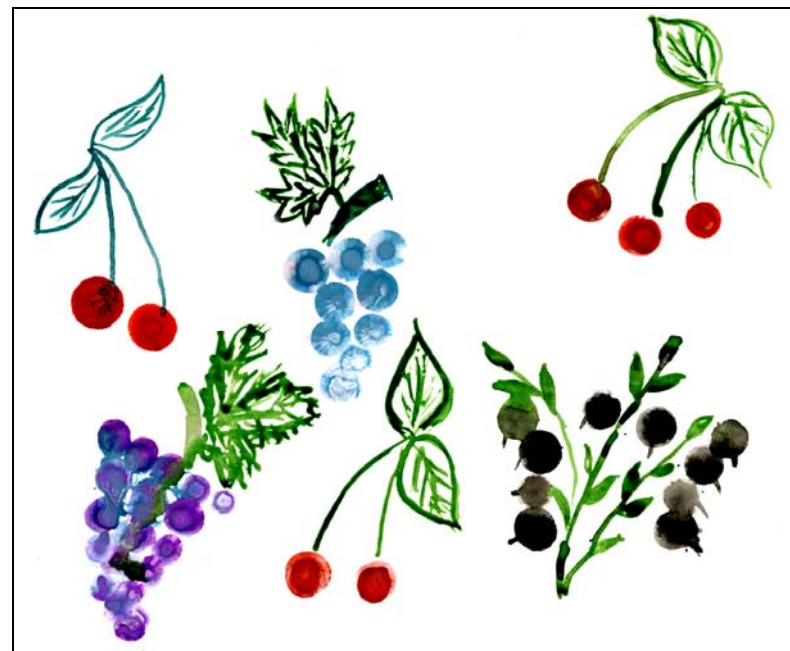
Малювання піпеткою

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, гуаш, піпетка.

Соковиті фрукти

Запросив Ковпачок у гості Піпетку та й почав вихвалитися перед нею своїми художніми здібностями. Не втрималася Піпеточка: одним рухом підтягнула гумові штанці, пірнула у Барвисту Фарбу й закружляла на Білому Аркуші. Ковпачок, неначе заворожений, спостерігав за рухами своєї подруги. То тут, то там на Аркуші з'являлися барвисті кружечки.

Покликав Ковпачок віртуозного Пензлика насолодитися діями Піпетки. Пензлик уважно вивчив кружечки, зробив кілька вправних мазків і перетворив відштамповані кільця Піпетки на соковиті фрукти. Ось так звичайна Піпетка стала художницею.

Колографія

Малювання ковпачком

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, фарби, ковпачок.

Квітка

На столі самото лежав забутий Ковпачок і заздрісно спостерігав за роботою Художника.

— І я так зможу! — вигукнув він та й встромив свою ніжку у Фарбу. А потім стрибнув на Білий Аркуш... і закружляв задоволено у танці. Від кожного його руху залишалося на папері маленьке красиве коло. Одне, друге, третє... Вони з'єднувалися між собою у ланцюжок, створюючи кумедні малюнки.

Виконай самотійно. Композиція «Бабусине намисто».

Довідкове бюро

На Русі полюбляли візерунки з дрібних правильних кіл. Креслити кола допомагав чудовий інструмент — циркуль. Стальний циркуль-різець для нанесення такого малюнка археологи знайшли при розкопках у Новгороді.

Слово циркуль нараховує майже дві тисячі років. Воно походить від латинського *circulus* (ціркулюс) — круг, коло — утворилося. У нього є слово-родич — цирк. Адже циркова арена кругла, тому вони й родичаються з колом.

Малювання восковими олівцями

Матеріали та інструменти:

аркуш паперу, воскові олівці, фарби, пензлик.

Довгі палички кругленькі -
Сині, жовті, червоненькі.
На папері походили,
Кольори свої лишили...
Звуться палички оці
Кольорові ... (олівці).

Барвиста галявина

Сьогодні у Веселковій країні – літній бал. Простий Олівець відкриває церемонію. Кілька майстерних рухів - і на Білосніжному Полотні з'являються тендітні ромашки, синьоокі волошки, багрянні маки... Над ними закружляли барвисті метелики, прозорі бабки, кумедні жучки.

Не втрималися від заздрощів Воскові Олівці, виплигнули з тісної коробки й закружляли у танці. За мить чорні лінії перетворилися у різнобарвні.

Виконай самостійно. Композиції «За вікном», «У місячному сяйві».

Поради Майстра. Створити чарівний зимовий пейзаж можна ще й восковою білою крейдою. Спробуй і в тебе все вийде!

Довідкове бюро

Слово пейзаж походить від французького *peys (пей)* – країна, місцевість – зображення природи.

Чорне поле
Білий плуг оре.
(Крейда.)

Крейда – велика Мандрівниця! З острова Крит римляни вивозили цінний будівельний матеріал і називали його крета. Цю білу глину із задоволенням використовували німці й називали її кріда, креда, а потім крайде. До нас це слово дійшло у вигляді крейда.

Малювання зубною пастою

Матеріали та інструменти: чорний картон, зубна паста, шприц.

Чарівний пейзаж

Перед нами Чорний Аркуш. Як на ньому можна малювати? Виявляється можна! Сьогодні нам допоможуть Зубна Паста та барон Шприц.

– Шановний бароне, дозвольте білосніжній Пасті заховатися у вашому тілі! От і добре! А тепер натиснемо баронові на ніжку й направимо його голчасту голову на Чорний Аркуш.

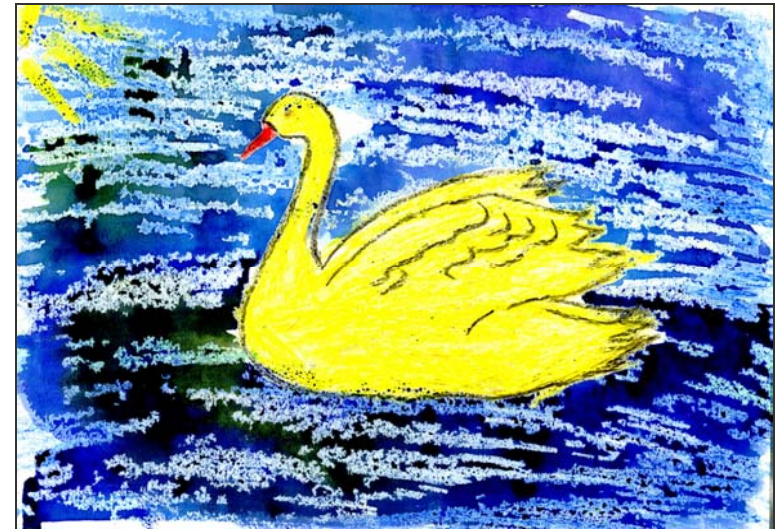
То тут, то там затанцювали лохматі Ялинки, тендітні Берізки. Ось Вам і чарівний пейзаж.

А ось і Пензлик-стрибунець. Озирнувся навколо, весело закивав своєю пухнастою голівкою, вдарив тоненькою ніжкою, вправно підхопив сумуючі Чарівні Фарби і засяяла галявина кольорами Веселки.

Виконай самостійно.

Композиції «Лебедина пісня», «Осінь».

Плямографія

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, пензлик, акварельна фарба, трубочка для коктейлю.

Акварель

**Кольорові ми сестрички,
Ми сумуєм без водички,
Хочем усе прикрашати,
Аквареллю малювати.**

Платон Воронько

Довідкове бюро

Акварель — це клейові фарби, в які при малюванні додаються багато води.

Картини і малюнки, виконані цією фарбою, також називаються акварелями.

Подумай! Акварель, аквареліст, вода — що їх об'єднує?

Кумедні Плями

— Чи пам'ятаєте ви казку О. Толстого «Золотий ключик»?

— Чому Мальвіна розгнівалася на Буратіно й закрила його в комірчині?

— Дійсно, за пляму на новенькому аркуші паперу.

— А давайте-но відправимося у країну Буратинію й трохи побешкетуємо.

Наберіть на пензлик гарну краплю акварельної фарби й легенько стукніть по пензлю рукою.

На чистому аркуші з'явилися кумедні плямки. Не сумуйте, що забруднився папір. Краще утворить плямки різного кольору й уважно їх роздивіться. На що вони схожі?

Як бачите плями у нас не прості, а чарівні. Ось Мальвіна, Ведмедик, Хрюша ...

Малювання зайчика пензликом для клею

**Довговухий пострибайчик.
Відгадайте, хто це?**

(Зайчик)

Порада Майстра. Зубну щітку може замінити пензлик для клею. Малюнки намальовані таким пензлем називають набивними. Щоб створити набивний шедевр, умочи спочатку пензлик у вологу гуаш, потім постав його вертикально до аркуша і, неначе протикаючи папір, набий фарби на поверхню. Дрібні деталі домалюй звичайним художнім пензлем.

Виконай самостійно. Композиції «Їжачок», «Гілка каштану».

Довідкове бюро

Полікуйтеся разом із нами!

Вчені дослідили, що сонячні промені, проходячи крізь скло різних кольорів, набувають корисних лікувальних Властивостей. Для лікування запальних процесів, використовують червоний колір – колір Марса. Поліпшує зір та діє як заспокійливий засіб синій колір – колір Венери. Зелений – колір Сатурна – виліковує запалення очей, жовтий – Меркурія – зцілює шлунок, помаранчевий – Сонця – сприяє апетиту.

Малювання зубною щіткою

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, гуаш, зубна щітка, серветки.

Влітку і взимку вбрання одне,
Та кличуть дітки завжди мене,
Щоб я на свято до них прийшла,
Цяцьок багато їм принесла.

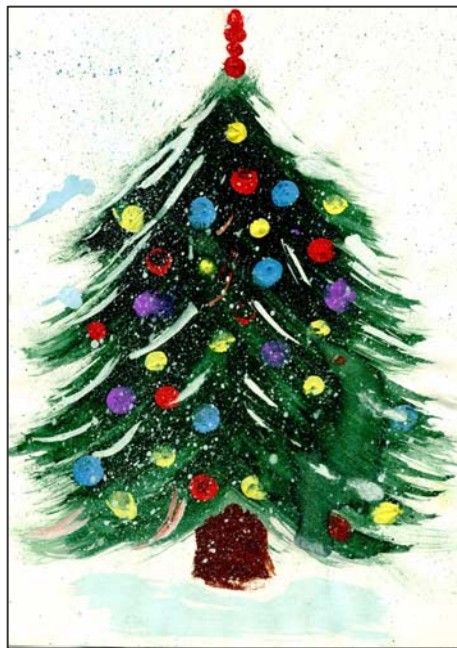
(Ялинка.)

Новорічна Ялиночка

—А чи знаєте ви, що роблять зубною щіткою? Так, дійсно, чистять зуби. Але нею ще можна й малювати...

Скоро Новий Рік. А у Веселковій країні ще й досі немає Ялинки. Пензлик захворів. Покликали вони на допомогу Зубну Щітку.

Погодилася на пропозицію зубна художниця й заходилася працювати. Весело пірнає вона у Зелену Фарбу, потім швиденько торкається до Білого Аркуша. Рух вліво, рух вправо, нахилилася, закружляла і... вже готова Ялинка. Залишилося лише іграшками її прикрасити. Запропонували Пальчики свою допомогу. Завзято пірнали вони у Різнокольорові Фарби. Засяяла Ялинонька барвистими ліхтариками.

Сподобалося? Тоді покличемо Вовчика-брата й подамося до Баби Яги. Злякалися? Та не бійтесь. Плямки допоможуть нам сховатися. Накрапайте темної фарби на аркуш і подуйте на цятки через трубочку.

Тепер густий ліс врятує вас від злого ока Баби Яги.

Виконай самостійно. Композиції «Павич», «Колобок». Вигадай казку про побачене.

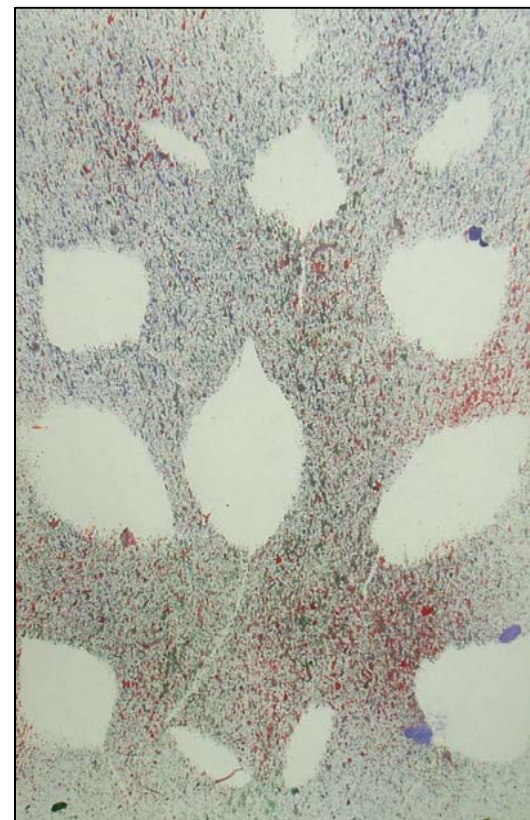
Довідкове бюро

Слово гуаш прийшло до нас із французької мови через італійську: італійське *guazzo* (гуацо), водяна фарба → французьке *gouache* (гуаш), водяна фарба → українське гуаш. Гуаш – це непрозора водяна фарба, різновид акварелі. Цю фарбу використовують для підготовки ескізів ілюстрацій.

Порада Майстра. Щоб отримати рівні красиві набрызки, «розчісуй» зубну щітку звичайною лінійкою. Якщо робитимеш рухи до себе, то фарба не потрапить тобі в обличчя.

Техніку набрызку можна виконати й звичайним пензлем, постукуючи по ньому пальчиком.

Виконай самостійно. Композиції «Листопад», «Який звір сховався?»

Техніка набризку

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, гуаш, лінійка, зубна щітка, серветка, паперові силуети або листя з дерев.

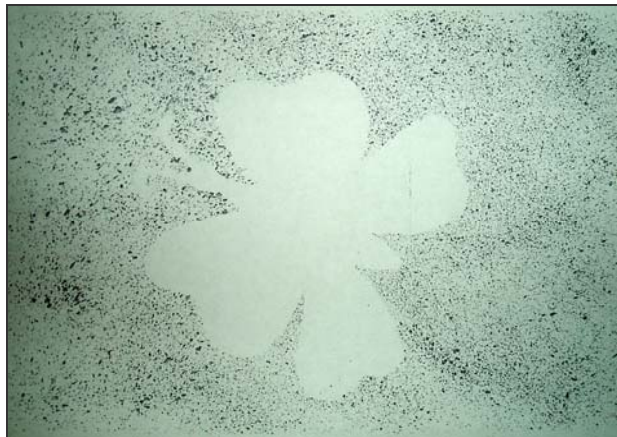
Тіло як у черв'яка,
Вуса наче у жучка,
Крила гарні, кольорові,
Наче квіточки казкові.
(Метелик.)

Метелик

Намалюйте силует метелика, не торкаючись аркуша. Не знаєте як? Тоді давайте спробуємо разом.

Якось Зубна Щіточка та Метелик вирішили погратися. Щіточка весело пірнала у відкриті баночки з Фарбою і намагалася бризнути нею на Метелика. Барвисто-крилий тільки хитро посміхався, танцюючи у повітрі.

Довго гралися друзі. Втомився Метелик від пустощів, вирішив трохи відпочити й присів на середину Аркуша. Та Зубна Щіточка не хотіла здаватися. Вона почала розбризкувати Фарбу то на Аркуш, то на Метелика. Метелик образився на подружку й полетів. Але на Аркуші серед кольорових бризок утворився його силует. Ось так Зубна Щіточка намалювала Метелика, не торкаючись до Аркуша.

Гратографія

(за технікою виконання нагадує гравюру на лінолеумі)

Матеріали та інструменти: свічка, аркуш білого паперу, мило, чорна туш, загострена паличка.

Чорний

Чорно, чорно уночі,
Чорні очі у сичів.
Чорні очі, чорні крила,
Чорна тінь усе накрила.
Через чорних тих сичів –
Чорно, чорно уночі.

(Ганна Чубач)

Казкарія

У Веселковій країні жили Різнокольорові Фарби. Кожного дня вони старанно працювали, розмальовували світ яскравими кольорами. Тільки Чорну Фарбу звідусіль проганяли.

Одного разу до Веселкової країни завітала Свічечка. Вона вирішила зробити для своїх друзів чудовий подарунок. Притулилася Свічечка до Білого Аркуша, щільно натерла його своїм восковим тілом і утворила зимову ковзанку. Запросила Свічечка Різнокольорові Фарби покататись, а про Чорну Фарбу й забула.

Образилася Чорна Фарба й вирішила помститися. Розбавила вона мило у воді, додала чорної туші й залила чорнотою ковзанку.

Затремтіли сестрички, злякалися. Тільки тендітна Гостра Паличка не розгубилася. Стрибнула вона на чорне полотно й затанцювала. Ненароком її тонка ніжка продряпала чорноту і на Аркуші з'явилася Біла Лінія. А потім ще одна, ще...

Об'єдналися між собою лінії й перетворилися на чудовий малюнок, що виринав з-під чорного марева.

Довідкове бюро

Гратографія або гратаж походить від французького слова *grater*, що означає шкребти, дряпати.

Слово чърнило праслов'янське і спочатку позначало те, чим чорнять. Пізніше виникла назва кольору - чорний. Отже, слово чорний походить від чорнила - чорного розчину для письма.

Перше чорнило зробили з тростини, котра росла в стоячих водах Нілу. Пізніше чорнило почали виготовляти з соку наростів, що утворювалися на листках дуба. Існувало ще й таке чорнило, котре проявлялося при нагріванні аркуша гарячим предметом або при змочуванні соком.

Виконай самостійно. Композиції «Улюблена казочка», «Новорічна ялинка», «Сонячний зайчик», «Салют», «Зоряне небо», «Кораблик».

Бабусині секрети

Наші бабусі отримували чорний колір з відвару вільхової або дубової кори та кореня кінського щавлю.

Завдяки відвару бобових стручків, вільхової кори або насіння соняшника чорний колір вовни ставав більш стійким.

Поради Майстра

Якщо зафарбувати аркуш кольоровими восковими олівцями, а потім натерти свічкою й залити розчином рідкого мила з тушшю, - отримаємо кольорові малюнки на чорному тлі.

Виконай самостійно.

Композиції «Натюрморт», «Зимовий день».

Порада Майстра. Якщо бажаєш створити округлі (об'ємні) предмети, звернися за допомогою до свого вказівного пальця. Він створить тобі світловий відблиск і затінені місця.

Довідкове бюро

Слово альбом прийшло до нас із латинської мови *album* (альбум) – біла таблиця. На столах з побіленою поверхнею стародавні римляни писали різні повідомлення. Така, свого роду, дошка оголошень називалася «альбом». Ту ж назву мала й книжка з білими аркушами. У Середньовіччі в Англії слово «альбом» означало журнал або список.

Ниткографія

Матеріали та інструменти: аркуш паперу, пензлик, тарілка, гуаш, відрізок товстої нитки (50 см).

Хто найкраща подруга Голки?
(Нитка)

Дзвоники

А чи знаєте ви чим зараз займається Ниточка? Ні? Тоді давайте завітаємо до неї в гості.

Тиша. На столі лежить Білий Аркуш, на ньому завзято танцює віртуозний Пензлик.

Чудова картина виходить! А де ж наша Ниточка?

Ось вона! Тихесенько примостилася на баночці з фарбою і спостерігає за роботою Пензлика.

Та раптом дмухнув Вітерець. Ниточка не втрималась і впала у фарбу. Ледь живою вилізла вона з баночки, втомилася, лягла на Білий Аркуш спочити.

Соромно стало Вітрові за свої витівки. Перегорнув він Аркуш та й накрив Ниточку, щоб не змерзла. Сподобалась їй така перина з ковдрою. Потягнулася Ниточка вліво, потягнулася вправо і заснула.

А коли прокинулася й розгорнула Аркуша, була приємно здивована: на папері утворився незвичайний малюнок — дзвоники.

Пензлик із задоволенням потиснув руку новій художниці.

Дарунок Ниточки

Сьогодні Ниточка – іменинниця. Вона дуже любить вишивати, тому, мабуть, найкращим подарунком для неї буде красива вишиванка.

—Ти вмієш вишивати? Ні? Тоді візьми Пензлик, Фло-мастер, намалюй широкі стібки та хрестики й малюнок вишиванка готова.

Порада Майстра. Якщо ти вже подружився з Ниточкою, то спробуй «вишити» серветку або декоративне панно у техніці «нитяна графіка».

20

Малювання активованим вугіллям

Матеріали та інструменти: аркуш білого паперу, активоване вугілля, серветки.

Довідкове бюро

Слово *портрет* походить від французького *portrait* (портре)-зображення обличчя людини чи групи людей.

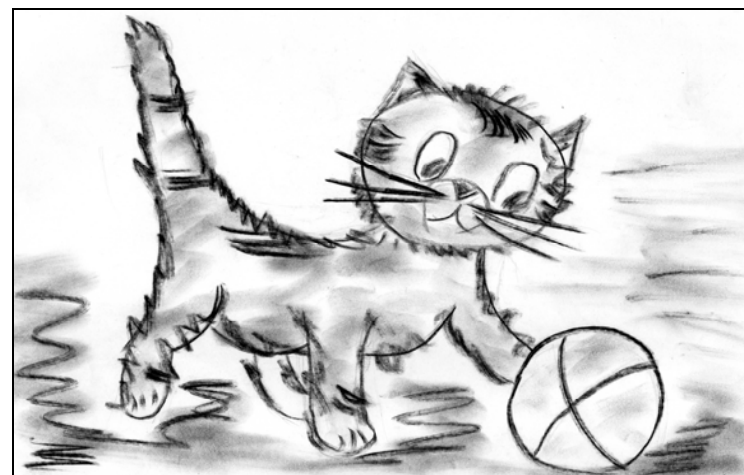
Котик на ім'я Няв

У майстерні Художника – лихо. Тяжко захворів Альбомчик. Не радіє він більше Різнокольоровим Фарбам, не хоче розмовляти з Пензликом. Дізнався про горе Художника котик на ім'я Няв і вирішив викликати швидку допомогу. Прилетів лікар Айболить на своєму паперовому літачку. Уважно оглянув хворого й приписав вуглетерапію.

– Кожного дня на аркушах Альбомчика повинен терти свої боки Активованій Вуглик!

Зацікавився лікуванням хворий, поглянув на свої сторінки, потерті Вугликом, і зрадів. Виразні чорні лінії створювали цікаві малюнки.

Вирішив Альбомчик віддячити котику Няв і попросив Вуглика намалювати портрет свого рятувальника.

21